

Z OBISKA V VOJNIŠKI OBČINI

Marsikaj se je spremenilo

Tam, kjer žage pojo

DOSLEJ EDINI INDUSTRIJSKI OBRAT NA SMARSKEM — NEKOČ KOPI-TARNA, DANES ŽAGA IN TOVARNA SOLSKE OPREME — KONČNO SO SE UVELJAVILI ŠE MLADINCI IN ŽENSKA DELOVNA SILA

Strmo se spusti cesta v dolinico pri Mestinju, kjer se zavozlja in se s tremi trakovi razplete proti Lembergu, Rogiški Slatini in Podčetrtku. Komaj nekaj korakov in še nekaj skokov od križišča stoji med skladovnicami hlodovine in rezanega lesa siva zgradba Lesne industrije Mestinja. To je doslej bil edini industrijski obrat na Smarskem, ki je začel obratovati že leta 1927 kot kopitarna kapitalista Königa. Tisti časi so mimo in danes je razširjen obrat, kjer izdelujejo solsko pohištvo, v rokah delavcev. Pred kratkim so izvolili delavski svet, ki mu predseduje Martin Cerjak.

Ni poglobljevno, da se je proizvodnja zadnje čase povečala in je tudi kakovostno boljša, tudi ni najvažnejše, da razširjajo obrat z lastno sušilnico, la-

kirnico in stiskalnico. Pogledati moramo do dna. Direktor Anton Koštomaj je pojasnjeval: »Če smo odkrili, delavski svet ni v polni meri izvrševal svojih dolžnosti. Morda že zaradi tega ne, ker v svoji sestavi ni upošteval razmerja med kvalificirano in nekvalificirano delovno silo. Značilno je, da niso hoteli zaposliti ženske delovne sile. Danes je to že drugače, saj imamo okrog 30% delavk. Tudi mladi delavci so prišli do veljave, kar je popolnoma razumljivo in pravilno, če hočemo, da bo celoten kolektiv zadihal z utripom celotnega obrata.« Danes šteje njihov DS 17 članov, od tega 3 delavke in 4 mladince. Trenutno zaposluje obrat 130 delavcev, od 1961. leta pa nameravajo zaposliti 250 ljudi. Težko vprašanje so pa stanovanja, zato primanjkuje tehnične kadra, saj se direktor in skoraj celotni vodilni kader vozi na delo iz Celja, Rog. Slatine, Pristave.

Vse spremembe v samem sestavu delovne sile in uveljavljanju nekvalificirane delovne sile so korenito vplivale poleg drugega tudi na proizvodnjo. Celo sam postopek pri delu se je spremenil. Prešli so od toge obrtne na serijsko proizvodnjo, pri čemer se je izboljšala kakovost in dvignila proizvodnja za 10 odstotkov. Surovino slednjic le dobivajo iz Obsotelja, kar jim je letos Gozdno gospodarstvo Celje prvič odobrilo. Prav smešno in, dejali bi lahko, gospodarsko škodljivo je bilo, da so iz postaje Mestinja letno odvažali tisoč kubikov lesa, ki bi ga rabila lesna industrija v Mestinju, a je morala nakupovati les v Bosni ali pa celo istega od prodajne mreže ter ga voziti nazaj na Mestinja za lastne potrebe. Končno je to rešeno in se bo prav gotovo poznalo pri samem obratnem prometu.

Danes raste v mestinjski kotlinici zdrav kolektiv. Z večerno gimnazijo, ki jo nameravajo imeti pozimi, se bo do uveljavljanja delavci. Letos je 12 mladincev opravilo tudi šoferski tečaj. Pomankljivo pa je, da na Mestinju, ki je precejšen kraj, ni niti osnovne šole ter je do najbližje šole uro hoda. Pesem industrijskih strojev se na Mestinju preliva z melodijo oranic in pašnikov, žage pojo in ljudje pojo. Sotelski

Pred odkritjem spominske plošče

PADLIM BORCEM IN ŽRTVAM FAŠIZMA V TOVARNI EMAJLIRANE POSODE

Aktiv Zveze borcev Tovarne emajlirane posode in Krajevni odbor ZB Gaberje bosta skupno odkrila v novem upravnem posloju na dan 29. junija t. l. spominsko ploščo vsem, ki so bili zaposleni v tovarni, pa so padli kot borci NOV ali kot žrtve fašizma.

Aktiv ZB v tovarni je prejel doslej imena padlih borcev in žrtev fašizma: Stefan Grabar, Rudolf Primožič, Konrad Hladin, Anton Kušar, Ivan Horvat, Jera Koprivšek, Karel Koprivšek, Jože Benčina, Ljudmila Sorčan, Franc Vranc, Bogdan Štefe, Alojz Skofca, Edvard Višnar, Edvard Golob, Franc Mihler, Frančiška Rupnik, Alojz Hmelina, Vlado Miakar, Edvard Lokovšek, Viktor Kozdere, Viktor Okorn, Tone Kos, Anton Šmerc, Stanko Zabkar, Vili Grobelnik, Milan Marošek, Slavko Kramar, Maks Leskovšek, Silvester Bračko, Anton Marolt, Stefan Romih, Karel Stante, Viktor Sarlah, Edvard Leskovšek, Jože Čretnik, Franc Okorn, Matija Planinšek, Rudolf Znidarič, Ivan Virant, Rajko Kresnik in Ivan Rupnik.

Ker je možno, da Aktiv ZB ni prejel podatkov vseh, ki so bili v Tovarni emajlirane posode zaposleni in so padli med vojno, bili ustreljeni kot talci ali umrli v taboriščih, ponovno prosijo svoje, naj mu zanesljivo javijo imena in vse ostale podatke najkasneje do 1. junija t. l.

Ce bi bil med padlimi borci in žrtvami fašizma kdo, ki nima svojcev, naj stori svojo patriotsko dolžnost njegovi znanci.

Marmornata plošča, v katero bodo vklesana imena vseh, ki so darovali svoja življenja, naj bo priča poznim rodovom, koliko žrtev je daroval kolektiv Tovarne emajlirane posode za svobodo in lepše življenje delavskega razreda.

Predsednik, tov. Jože Jošt

»Kakšnih višjih kooperacijskih oblik pri nas še nista pojasnevala predsednik in kmetijski referent Zibret.«

»Vse tri kmetijske zadruge na našem področju dokaj dobro delajo. Izločile so trgovinsko in obrtno dejavnost, razen zadruge v Dobrni, ki ima še mesnico.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Septembra bo poteklo tri leta, kar je bila ustanovljena vojniška komuna. Ta občina je pretežno kmetijska, kmetijstvo pa je dokaj nerazvito, industrije skorajda ni. Le eno podjetje in sicer papirnica v Višnji vasi spada v industrijsko panogo, medtem ko so sva ostala podjetja le komunalnega in obrtnega značaja.

Vsled teh slabih ekonomskih pogojev je vojniška občina med najbolj pasivnimi občinami v celjskem okraju in nima perspektive za nadaljni razvoj kot samostojna družbeno ekonomska enota v našem komunalnem sistemu. Zato bo ta občina prej ali slej v sklopu teritorialnih sprememb občin v celjskem okraju priključena celjski občini, h kateri gravitira. To ugotovitev močno potrjuje tudi dejstvo, da je s področja vojniške občine zaposlenih v celjski industriji preko 900 delavcev, ki ustvarjajo narodni dohodek v celjski občini. To so uvideli tudi volivci, saj so bili že v času ustanavljanja komun mnogi volivci vojniške občine za to, da bi se naj krajši od Vojnika proti Celju priključili k Celju.

Kljub temu da vojniška občina nima perspektive, se je od časa ustanovitve do danes na področju le občine marsikaj spremenilo in izboljšalo.

Pred dnevi, ko smo obiskali vojniško občino, sem v pogovoru s predsednikom občine tov. Joštom, kmetijskim referentom Karlom Zibretom in tajnikom občinskega odbora SZ DL Francem Romihom zvedel marsikaj dobrega in vzpodbudnega.

»Kako je bilo, tov. Jošt., ko ste pred leti prevzeli krmilo občine v svoje roke? sem vprašal.

»Stanje je bilo obupno,« je začel pripovedovati.

»V občinskih podjetjih ni bilo reda. Enako je bilo v papirnici v Višnji vasi, v podjetju Pesek na Frankolovem in v kmetijskih združenjih. Vsled notranjih trenj in nerazumevanja, vsled slabih kadrov je prišlo tako daleč, da so nekatera podjetja bila deficitna. Tudi v občinskem odboru ni bilo pravega razumevanja. Odborniki — kmetje so vlekli na svojo stran, vsak je gledal koristi svoje vasi, davčne komisije pa so odmerjale davke večkrat po simpatijah in zvezah. Dogajalo se je, da so bili veliki kmetje premoški obdavčeni, mali pa preveč. Podobni pojavi so ustvarjali nezadovoljstvo med ljudmi.«

»V teh dveh letih obstaja komun«, je nadaljeval tovariš Jošt, »se je mnogo spremenilo.«

»Sveti pri občini dobro delajo. Predvsem je dober Svet za kmetijstvo, ki gre za razvojem in se zalaga za principe, ki jih v kmetijstvu hočemo ustvariti. Tudi drugod so uspehi vidni. Stanje v obrtnih in komunalnih podjetjih se je bistveno izboljšalo. Pekarna, ki je delala prej vedno z izgubo, se je postavila na lastne noge. Nabavili so tudi stroj za mešanje testa. Papirnica v Višnji vasi dosega uspehe in v rekonstrukcijo bodo le-ti še večji. Prav tako je s podjetjem »Dolomit« na Frankolovem, ki bo mehaniziralo proizvodnjo. Tudi zadruge in Kmetijsko posestvo v Višnji vasi je na dobri poti.«

»Kakšni so uspehi v kmetijstvu, kje je prišlo najbolj do izraza sodelovanje kmetov z zadrugo?« sem padel v besedo.

LETNI OBRAČUN SZDL V KONJIŠKI OBČINI

Dobro delo organizacij - več članstva

Minulo nedeljo je bila v Slov. Konjicah redna letna konferenca odbora SZDL za konjiško občino. Ze v poročilih, pa tudi v sami razpravi so prišla v ospredje zlasti tista politična in gospodarska vprašanja, ki so za to področje najbolj aktualna. To pa so razvoj delavskega in družbenega upravljanja v podjetjih, pri občini in drugih organi, dalje je bilo več dobrih predlogov glede razvoja kmetijstva, uspešnejšega delovanja mladine in razširitve članstva SZDL.

PREMALO ČLANOV V ORGANIZACIJI SZDL

Okoli 50 izvoljenih delegatov, ki so zastopali 21 krajevnih odborov s 5170 člani, so se konference udeležili še republiški ljudski poslanec konjiške občine, tov. Riko Jerman ter predstavniki raznih organizacij in društev. Obširno poročilo o delu v lanskem letu, ki ga je podal tov. Jedlovčnik iz Zreč, je pokazalo na dobre, pa tudi na slabe strani dela. Med slednje spada predvsem dejstvo, da je v občini nekoliko manj kot polovica volivcev vključenih v organizacijo SZDL. Pri tem prednjači Jernej pri Ločah, kjer je le 13% vseh volivcev v SZDL. Preseneča tudi to, da so v tem oziru precej na slabem še nekateri pohorski predeli kot na pr. Skomarje, Gorenje, Loška gora, dosti bolj pa ni v Stranica, v Vitanju in Resniku. Zreč, pa običajno dokaj uspešno prednjači pri vseh političnih akcijah, kar se je še posebej videlo pri volitvah. Glavni vzrok za tako nizko članstvo je predvsem v nedelavnosti odborov. Tako so v Dobrovi pri Zrečah vsi volivci vključeni v SZDL, prav tako pa so zelo dobri še v Skalcah, Radani vasi, Zrečah in v

POSTREŽBA

Zdaj, ko smo že stopili čez prag nove turistične sezone, ne bi bilo odveč posvetiti nekaj pozornosti vprašanju, ki se

nanaša na domače goste na sploh in na inozemske še posebej in ki tvori navsezadnje celotno gostinsko zgradbo, to je, vprašanje odnosa gostinskega osebja do svoje okolice. Ta odnos ni najboljši in tudi ne dovolj dober. Ponekod prav mlahav in apatičen. (Na primer v Majolki, kjer vas kakšna natakarka celo za šankom pusti čakati, medtem ko se na drugem koncu pogovarja s kakim gostom-znancem; ali pri Belem volu in v gostilni pod Skaino kletjo, kjer ta mlahavost večkrat komajda še najde primere.) Vsekakor nič novega, nič posebnega — za tiste, ki imajo dovolj prostega časa, da ga lahko pripravljajo in jim je vseeno, kako. Tu namreč lahko čakate, kolikor se vam zljubi, gledate okrog sebe, se kratkočasite ali dolgočasite, predvsem pa ste lahko brez skrbi, da bi vas — preden ste se do dobrega odpočili — kdo zmotil s kakšnim vprašanjem, po kaj ste prišli.

Druga stran medalje je malce bolj bleščeča in kaže slovansko in slovensko gostoljubnost. O njej je bilo že toliko napisanega, da se zdi škoda besed in časa. Tu gre za turiste boljše sorte, kakor »made in Germany, in America, in Schweiz« ali kje drugje. Samo, da so tuji, in plemenitost višje vrste je s tem na dlani. Človeku pa, ki goji enaka čustva do vseh ljudi pod soncem — ne glede na njihovo nacionalno poreklo in socialni izvor — se vsiljuje vprašanje, čemu bi bili ti gosti imenitnejši od domačin. Ali morda zato, ker so povečini, ne da bi jih s tem hotel žaliti, bolj omejeni, ali ker je naš dinar iz inozemske

IZOBRAŽEVANJE DELAVCEV

Delavski sveti v občini, v katerih je vključeno samo v večjih podjetjih, kjer so ti voljeni, okoli 150 delavcev, so vedno svojih nalog zadovoljivo opravljali, vendar pa nekateri pomanjkljivosti kažejo, da bo morda bolj kot dosedaj potrebno skrbeti za splošno izobraževanje njihovih članov preko krajskih seminarjev, predavanj, diskusijskih večerov in drugih primernih oblik.

STROKOVNO DELO NI MOČ LOČITI OD POLITIČNEGA

Važna naloga organizacij SZDL je v nadaljnjem razvoju kmetijstva. Načrt razvoja te gospodarske panoge, ki ima posebno v nižinskih legah vse pogoje za nadaljnjo krepitev, ne bo mogoče izvesti le s strokovnim delom, kajti strokovnega dela ni mogoče ločiti od političnega, zlasti pa še pri kmetih na vasi, ki še tu in tam vedno gledajo z nezaupanjem na nove stvari. Pravilno pojasnjevanje, da lahko to njim le koristi, je prav toliko vredno kot strokovno predavanje, kako in na kakšen način naj k temu pristopijo.

KRAJEVNI ODBORI DOBRO DELAJO

Dokaj dobro so se v svoje delo vžele krajevni odbori, ki jih je v občini 12. Z dotacijo občine ter z delom, materialom in drugimi oblikami so ti uspeli urediti marsikatero potrebno krajevno

Prizor z jurjevanja po celjskih ulicah v preteklem tednu